

Haväng – aktuella frågor

Maj i Haväng. Klammersbäck före lövsprickningen.

Skötselrådets första möte för det nya naturreservatet Haväng och Vitemölla strandbackar hölls den 8 maj.

Från mötet

Skötselrådet för Haväng och Vitemölla strandbackar har nu kommit igång – mycket positivt! Stiftelsen Fritidsområden i Skåne kallade till ett första möte den 8 maj.

Intressenterna i rådet är i dag, förutom Stiftelsen, Havängs museiförening, Vitemölla Lejeförening och Föreningen Havängs Fritidsby som representerar boende och besökare, familjen Brogårdh på Stigalund som brukare av större delen av området, Simrishamns kommun, Lunds universitet och Länsstyrelsen i Skåne. Varje organisation kan delta med två representanter varav en ordinarie, vilka dessa blir är ännu inte bestämt.

Eftersom beslutet till Skötselplan för det nya Naturreservatet är överklagat kommer rådet att arbeta efter resolutionen rörande fridlysning av naturminne från 1964, som gäller tills den nya Skötselplanen har godkänts av regeringen. Bevarandeplanen inom ramen för Natura 2000 områden ingår också som styrdokument.

Stiftelsen vill komma igång så snabbt som möjligt med en del angelägna skötselåtgärder som röjning av sly, självsådd tall, etc., vilket vi tycker är en konstruktiv och bra start. Nästa möte äger rum den 20 juni för att planera för en dag med allmänheten i mitten av augusti,

tänkt att bestå av skötselaktiviteter och information.

För närvarande finns ingen information om när den nya Skötselplanen kan komma att godkännas. Vår hemsida kommer som vanligt att uppdateras kontinuerligt – mer information om rådet följer där.

Haväng

Verkeåns mynning

Skiberups brugge

Ett mäktigt högtryck över norra Europa ledde under mars i år till ovanligt lågt vattenstånd i Östersjön. I Hanöbukten var vattnet under flera veckor närmare 0,5 m lägre än normalt. Då kunde man se hur de två stenpirarna utanför Verkeåns mynning rest sig ur havet och med dem även ett femtital pålrester i rader ut från stranden. Det är vad som finns kvar av den hamnanläggning – "Skiberups brugge" – som Jakob Beck lät anlägga i mitten av 1600-talet för att komplettera Kivik som utskeppningshamn för främst alun från alunbruket i Andrarum. Hamnanläggningen fick en ganska kort livslängd och i början av 1700-talet tycks den ha upphört att brukas.

Verkeåns mynning, södra pålraden markerat med gul linje.

Pålraden fortsätter ca 70 m ut från stranden ner till ett djup av ca 3 m. Där ute finns det också några stenkistor som kan ha ingått i en hamnanläggning. Norr och söder om respektive pålrad finns rader av stenblock som troligtvis

fungerat som pirer, (Arne Sjöström, Södertörns högskola, muntl.). De pålar som undersökts har alla visat sig vara av bok. Kol-14 datering av trämaterialiet – dvs. tidpunkten när bokträden växte – har visat från 500-talet till 1600-talet (Lars Hansen, IK Foundation).

Enligt Arne Sjöström kan pålraderna ha fungerat både som en hamn ute i vattnet (yngre tider) för större båtar och under äldre tid främst som en spärr för sanden så att den inte skulle grunda upp åmynningen och gör det svårare för båtar att ta sig upp i ån, där man hade en mycket fin naturhamn. Pålarna som vid stranden står på ett avstånd av ca 1,2 m inom varje rad måste för att kunna skydda mot sanddriften varit förbundna med vidjor som skapade ett staket. Avståndet mellan pålraderna är drygt 10 m. Resterna av en pålkonstruktion (kaj?) av samma ålder har även påträffats så långt upp i ån som ca 100m från mynningen.

Hur en eventuell hamnanläggning kunnat se ut under medeltiden och tidigare kan man bara spekulera om. Men eftersom Havängsbygden bevisligen varit bebodd långt före 1600-talet (det finns gott om fornfynd från vikingatiden och Havängsdösen är daterad till yngre stenåldern, ca 3000 år BC) och eftersom det inte finns några andra naturliga lägen för en hamn längs en lång sträcka av Hanöbuktens kust kan man nog utgå från att Verkeåns mynning under långa tider varit en viktig hamnplats.

HR

Haväng fauna och flora

Karaktärsfåglar i Haväng

Forsärlan

När man besöker Örakaren kan man ibland få se en ärla sitta med vippande stjärt på en sten i forsen eller längs åkanten nedanför fallen. Vid första anblicken tror man kanske att det måste vara en sädesärla. Men det är värt att kika närmare och ge speciell akt på färgen på ärlans undersida. Till skillnad från sädesärlan som är uteslutande svart och vit har forsärlan en tydligt gul undergump. De vuxna forsärlorna har dessutom gul mage. Hos hanen är den klargula magen särskilt lysande. Ett annat kännetecken är den långa stjärten, ännu längre än hos sädesärlan.

Forsärlans lockläte påminner om sädesärlans men är skarpare och mer genomträngande. Kanske har det skarpa lätet utvecklats för att kunna höras genom forsars brus.

Forsärlan kan ses vid rinnande vatten som i Verkeåns forsar.

Om man vill vara mera säker på att få syn på forsärlan kan man bege sig till Kongsmöllan några km upp längs ån. I forsarna eller i vattenrännan till kvarnen kan man med stor sannolikhet se den vackra forsärlan sitta med vippande stjärt eller flyga förbi med sitt skarpa pipläte.

Det finns en viss risk att förväxla forsärlan med släktingen gulärla. Den senare är dock ännu mer påfallande gul på hela undersidan ända upp mot hakan. Gulärlan har också helt andra vanor än forsärlan och ses knappast vid strömmande vatten som är forsärlans livsmiljö.

HR

Aktiviteter

Havängskväll

Årets Havängskväll vid Lindgrens länga, lördagen den 20 juli kl 19.

Vi kommer då att få lyssna på ett **kåseri av Dag Sebastian Ahlander, författare till "Handbok för glada gubbar"**, sommarboende i Kivik. Kvällen bjuder också på musikunderhållning.

Havängsvandring

Årets Havängsvandring är fortfarande på planeringsstadiet och beräknas genomföras under augusti. När programmet är klart återkommer vi på hemsidan samt på affischer runt Haväng.

Föreningen

Kallelse till Årsmöte lördagen den 20 juli kl 18.30. Därefter Havängskvällens underhållning.

Besök gärna vår hemsida för mer läsning och information! Adressen är:

www.havangsmuseiforening.se

